

DOTARE
Imaginile cu riposta lansatoarelor de rachete ucrainene Uragan au fost realizate pe frontul din sudul regiunii Harkov

Sistemele Uragan contra rușilor

AM PARTICIPAT, ALĂTURI DE JURNALIȘTI din Japonia și Ucraina, la o acțiune pe front organizată de către armata ucraineană pentru presă. Ziua, ora și locul nu pot fi dezvăluite cu exactitate, dar acțiunea a avut loc undeva într-o zonă din sudul regiunii Harkov și nordul regiunii Donețk. Rușii atacă masiv Ucraina cu rachete și artilerie cu rază lungă de acțiune, având un avantaj numeric estimat de către experți ca fiind de aproximativ 10 ori mai mare. Totuși, ucrainenii ripostează la rândul lor! Iar sistemele HIMARS au produs daune considerabile în adâncul teritoriului ocupat temporar de către ruși în Ucraina.

Lansatoarele de rachete de fabricație americană nu pot fi deocamdată filmate în acțiune de către presă, din rațiuni de securitate. **Dar armata ucraineană ne-a adus pe câțiva jurnaliști foarte aproape de linia frontului, unde ucrainenii răspund ata-**

curilor rusești cu sisteme BM-27 Uragan (sau Hurricane) de fabricație sovietică și cu o rază de acțiune mai mică decât HIMARS, de cca 35-40 de kilometri.

Tactica de luptă a ucrainenilor este simplă dar trebuie, de fiecare dată, aplicată cu strictețe: sunt stabilite coordonatele țintelor militare rusești, apoi lansatoarele de rachete Uragan sunt aduse repede într-o zonă de unde nu au mai executat foc până în acel moment, sunt imediat puse în poziție de tragere, lansează rachetele, după care se retrag în grabă spre bazele secrete sau în alte locuri unde sunt adăpostite pentru a nu fi descoperite de ruși. O astfel de bază secretă am vizitat după acțiunea de luptă a ucrainenilor. Evident, pe parcursul întregii acțiuni de pe front am avut telefoanele puse pe „modul avion” și nu am filmat ori fotografiat nimic din ceea ce ar putea duce la găsirea zonei în care este ampla-

sată baza lansatoarelor de rachete ucrainene. Pericolul este ca sistemele de observare ale inamicului să localizeze lansatoarele înainte de tragere sau imediat după aceea și să lanseze rachete asupra lor, mai ales că distanța față de linia frontului este mică. Așadar, riscul este considerabil, atât pentru militarii ucraineni, cât și pentru jurnaliștii care s-au aflat în proximitatea acestora pe parcursul misiunii și după aceea, la baza secretă. Astfel că întreaga acțiune de luptă a durat puține minute, iar plecarea din zona de tragere s-a făcut rapid.

Ni s-a spus că stabilirea traiectoriei lovirilor este făcută ținând cont de 18 factori, de la bătaia vântului până la mișcarea de rotație a planetei, iar cei care manipulează astfel de arme au urmat Academia Militară. Sistemele Uragan sunt de fabricație sovietică, intrând în serviciu în 1975. Acum ele sunt folosite atât de către armata rusă, cât și de către cea ucraineană. Cele fotografiate și filmate de mine au rachete de 220 mm, existând și versiuni modernizate rusești pentru rachete de 300 mm. Conform datelor consultate, Rusia a pierdut până în 5 august 18 astfel de sisteme după invadarea pe scară largă a Ucrainei în 24 februarie anul acesta. **■**

FOTO: REMUS CERNEA

Ucis în propria casă, lângă linia frontului

AM AJUNS ÎN LOCALITATEA Zolochiv din regiunea Kharkov (o alta, mai mare, cu același nume, este în regiunea Liov), la doar câțiva kilometri distanță de linia frontului și de granița cu Rusia. Pe drumul dinspre Harkov, parcurs cu mașina timp de cca 40 de minute, am trecut prin numeroase puncte de control fortificate ale armatei, fiindu-ne verificată identitatea și acreditarea de presă. **Am văzut multe clădiri civile distruse de bombardamente. Localitatea este lovită des, până acum 60 de localnici fiind uciși de tirurile rusești și mulți alții răniți de la începutul invadării pe scară largă a Ucrainei de către regimul lui Putin, în 24 februarie anul acesta. Salvarea, poliția și pompierii fuseseră alertați că un bărbat a fost ucis în locuința lui de un obuz rusesc.** Din ce ni s-a comunicat, explozia l-a spulberat pe om. Rămășițele trupului sfărtecat au fost luate de ambulanță. Soția era prăbușită de durere, iar câinele lui era ținut și mângâiat de către un alt membru al familiei. Casa, cum se vede din fotografie, este aproape complet distrusă.

Cât timp am fost acolo, am auzit de două ori șuierul unor tiruri de artilerie în apropiere. Rușii trag sistematic, dar haotic, către locuințele oamenilor. De aceea, uciderea acestui om este o crimă de război. Țintele civile au fost supuse atacurilor de artilerie ale rușilor, care au drept scop terorizarea și demoralizarea populației ucrainene. În ciuda pierderilor uriașe de vieți omenești, în Ucraina, pretutindeni am întâlnit însă un spirit puternic în oameni. Sunt hotărâți să reziste și dispuși să își asume riscul su-

prem. Nu se lasă intimidati și înfrunță cu dârzenie moartea trimisă de ruși aproape zilnic.

Articolul 22 al Convenției de la Haga stipulează încă din 1907 că, prin crime de război, se înțelege și „*distrugerea nejustificată a infrastructurii civile*” și „*distrugerea locuințelor și așezărilor fără necesitate de implicare armată*”. Iar Cea de-a Patra Convenție de la Geneva din 1949 privind protejarea populației civile într-un război menționează printre încălcările dreptului internațional și: „*atacurile planificate asupra civililor care nu sunt direct implicați în acțiuni militare; atacuri planificate asupra obiectelor civile care nu sunt ținte militare; atacuri când se știe că acestea vor provoca moartea sau rănirea civililor; atacul asupra țințelor neprotejate și ne-militare ale unui oraș, al unui sat, al unei locuințe sau al unei clădiri sau al bombardării prin orice mijloace*”.

Astfel că momentul la care am asistat în Zolochiv este un act ce trebuie privit drept o crimă de război și sper că un Tribunal Internațional îi va aduce în fața justiției pe cei vinovați de astfel de atrocități. Un scop esențial al unui jurnalist este și acela de a depune mărturie, prin materialele realizate, despre ororile lumii noastre. Informarea și reflecția asupra unor astfel de fapte sunt de natură să ne ajute să înțelegem mai bine lecțiile istoriei, în speranța că ele vor fi asimilate în sistemul nostru de valori și că nu le vom repeta iar și iar. Unele societăți par să fi învățat din greșelile trecutului, altele însă, precum Rusia lui Putin, se dovedesc în continuare corigente la istorie și la etică. **N**

ATROCITĂȚI
Imaginile au fost realizate pe frontul din nordul regiunii Harkov, la 10 km de granița cu Rusia și la 2-3 km de liniile rusești

FOTO: REMIUS CERNEA

CRIME DE RĂZBOI
Imaginile au fost realizate în 30 august, ziua în care 4 civili au fost uciși și 11 răniți în Harkov. În fotografia cu mașina albă este vizibil sângele uneia dintre victime.

Rusii lovesc mortal civili lângă Bulevardul Culturii din Harkov

ÎN HARKOV, CA ÎN MULTE ALTE localități ucrainene, moartea poate răpi fulgerător, în fiecare clipă, pe oricine. Nu alege între vârste, genuri, gânduri, speranțe, calități morale ori perspective de viitor ale oamenilor. Civili sunt ființe pe care militarii ruși au ales să le ucidă, la întâmplare, deși ar fi putut să le cruțe. Invadatorii trag însă spre zonele civile în mod programatic. Unde se nimerește să cadă bombe pot fi clădiri, parcuri, mașini, simpli trecători pe străzi ori oameni în casele lor. Trupuri, emoții, teamă, durere, moarte. O lovitură de rachetă sau de artilerie nu poate fi anticipată cu exactitate. Dacă te afli în acel moment acolo, nu te mai poți feri în clipa de dinaintea exploziei.

În Harkov, teroarea lovește din cer constant, devenind o rutină aproape zilnică. Armata lui Putin nu a mai avansat pe front semnificativ de mult timp, dar își consumă muniția încercând să frângă prin astfel de bombardamente spiritul dărz al ucrainenilor. **Răspunsul rușilor la rezistența extraordinară a poporului vecin este uciderea constantă a civililor prin atacuri asupra unor zone lipsite de obiective militare.**

Din această perspectivă, bombardamentele zilnice asupra orașului Harkov și a altor localități atacate des în acest mod, pot fi asemuite cu bombardamentele sârbilor asupra capitalei bosniace Sarajevo din perioada aprilie 1992 - februarie 1996. Este frapantă aceeași încercare de a ucide la întâmplare civili pentru a ține orașul sub teroare constantă. Respectul pentru viață și pentru demnitatea umană sunt inexistente la rușii care comit astfel de acte. Iar indiferența pentru suferința incomensurabilă pe care au generat-o condamnă, moral și istoric, regimul lui Putin. De aceea, va fi importantă aducerea în fața unui tribunal internațional a tuturor celor care se fac vino-

vați de crime de război în Ucraina. Pentru că o astfel de ucidere a civililor din Harkov pe străzi și în locuințele lor reprezintă, în mod evident, crime de război pentru care cineva trebuie făcut responsabil și moral, dar și legal.

Atacul rușilor a lovit, de data asta, un bloc de locuințe din apropierea Bulevardului Culturii din Harkov. Cine s-a întâmplat să se afle în acel moment acolo, a fost spulberat, sângele său împrăștiat pe mașina albă din imagini. A fost greu să privesc spre locul crimei, însă datoria unui corespondent de război este să prezinte faptele așa cum s-au întâmplat, oricât de dure ar fi. Nu trebuie să ne mutăm privirea de la aceste orori! Ci să fim perfect lucizi și conștiinți de dramatismul situației și să ajutăm cât de mult putem ca Ucraina să îi respingă pe invadatorii ruși. Ziua s-a încheiat cu un bilanț oficial de 4 morți și 11 răniți ca urmare a bombardamentelor asupra orașului Harkov.

Dar ce credeți? Se descurajează cumva ucrainenii? Li doresc pe ruși drept „eliberatori”? Îl așteaptă pe Putin să îl întâmpine cu flori? Nicidecum. Absolut toți oamenii cu care am vorbit timp de o lună și jumătate în Ucraina au spus că vor să reziste și că nu se vor lăsa învinși!

Este oare atât de dificil de înțeles că aceste crime ale rușilor nu fac decât să crească îndârjirea ucrainenilor de a se apăra contra unei armatei barbare? Memoria acestor atrocități va dăinui pentru secole de acum înainte. Falia creată de Putin între Rusia și Ucraina este atât de adâncă și de dureroasă încât vor trece probabil decenii, în cel mai bun scenariu, până ce va putea fi pansată și tămăduită. **Indiferent ce ne va rezerva viitorul, aceste imagini și mărturii despre crimele comise este necesar să fie înglobate în memoria colectivă pentru a servi la configurarea unui viitor mai înțelept, lipsit de tiranii și de conflicte militare.**

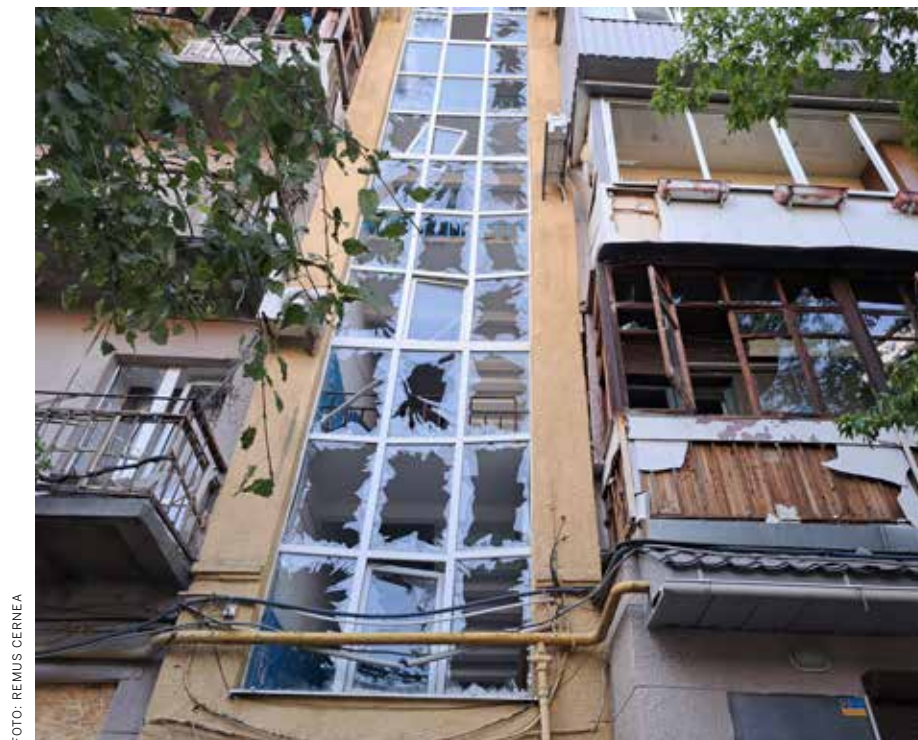

FOTO: REMUS CERNEA

Armata distrusă a lui Putin defilează în Kiev

SINGURELE TANCURI RUSEȘTI CARE au ajuns în Kiev de la începutul agresiunii militare pornite de Rusia lui Putin pe 24 februarie 2022 sunt cele distruse ori capturate de armata ucraineană! *Newsweek România* v-a prezentat în luna iunie materiale cu un cimitir al tancurilor amplasat în Piața Sfântul Mihail, o zonă foarte veche a orașului, datând din secolul XII.

Iată că în apropierea celebrării Zilei Independenței Ucrainei, pe 24 august, autoritățile au decis transformarea în zonă pietonală a Pieței Maidan și a unei părți a bulevardului Khreshchatyk, pentru a dispune acolo zeci de tancuri și alte blindate rusești distruse ori capturate de către armata ucraineană după invadarea pe scară largă a țării cu 6 luni înainte. Unele dintre „exponate” au plăcuțe informative care menționează inclusiv bătăliile în care au fost distruse. **Mii de oameni se plimbă asistând la un soi de „paradă” a vehiculelor militare ale invadatorilor. Părinții vin cu copiii lor și le fac poze pe tancuri, atmosfera este foarte relaxată, iar atitudinea generală a oamenilor este aceea a unor învingători care nu se vor lăsa niciodată îngenuncheați de Rusia lui Putin.** În Piața Maidan, s-a murit în anul 2014 pentru libertate, iar distrugerile teribile pe care le suferă acum ucrainenii vin tocmai ca urmare a faptului că își doresc un viitor democratic și sunt hotărâți să plătească pentru asta un preț incomensurabil în sânge și vieți pierdute.

Întrucât rușii sunt recunoscuți în ce privește modul în care duc războiul pentru importanța pe care o acordă simbolisticii, era de așteptat ca, în apropierea Zilei Independenței celebrate de Ucraina miercuri, să fie intensificate atacurile. Dar ucrainenii par pe deplin lucizi și deloc doritori să dea vreun pas înapoi. Iar această expoziție de tancuri rusești distruse este un

nou exemplu în acest sens. **Nu ar fi trebuit ca aceste imagini să existe. Nu ar fi trebuit ca acest război să existe. Nu ar fi trebuit ca acest articol să existe. Copiii ar fi trebuit să vadă tancuri și rachete militare doar în filme sau la muzeele despre cel de-Al Doilea Război Mondial. Nu pe străzi ori în orașele lor asediate de ruși.** Iar umanitatea a traversat destul momente îngrozitoare din care poate extrage toate lecțiile necesare pentru a construi un viitor fără astfel de orori. Știm deja care este drumul spre iad. Țările noastre l-au parcurs de nenumărate ori prin războaie devastatoare. Dar nenumărate cărți de istorie, de filosofie, de teorie politică ne pot oferi un ghidaj pentru a nu ne mai prăbuși în barbaria războiului.

O mare parte a Europei a învățat în bună măsură aceste lecții iar Uniunea Europeană este o structură care aduce nu doar prosperitate și mai multă libertate, dar și pace. Putin și sistemul de putere pe care l-a construit în jurul lui ne pun însă din nou în fața unor riscuri imense pentru civilizația noastră. E un regim cu siguranță corigent la istorie și tributar unor impulsuri brutale și meschine în privința scopurilor urmărite și a modului lor de implementare.

Circumstanțele prin care trecem sunt de așa natură că e necesar să depunem mărturie pentru realitatea pe care o trăim. Acesta e rolul primordial și esențial al materialelor de presă și de analiză despre războiul din Ucraina! Iar privirile noastre nu trebuie să se mute, ci să contemple scenele și evenimentele dure și dificil de cuprins cu mintea ale dramei teribile prin care trece Ucraina. Poate până la urmă, lecțiile istoriei vor fi asumate organic de o suficientă parte a umanității, astfel încât ororile prin care trece țara vecină să nu se mai repete nicăieri, niciodată! **N**

FOTO: REMUS CERNEA

„EXPOZIȚIE”
Imaginile au fost realizate în preajma Zilei Independenței Ucrainei (24 august) când centrul Kievului a găzduit „parada” tancurilor rusești distruse sau capturate de ucrainenii după invadarea țării în 24 februarie 2022

PUTERE
M-a impresionat relaxarea de învingători cu care ucrainenii se plimbau pe lângă aceste mașinării ale morții cu care Putin ar fi dorit să îi îngenuncheze!

FOTO: REMUS CERNEA

Primarul din Mariupol: 70% din oraș e în ruină

■ **ÎNTR-O ALTĂ CONFERINȚĂ DE PRESĂ** desfășurată la Centrul Media din Kiev, primarul orașului Mariupol, dl. Vadim Boichenko (*foto jos*), a descris distrugerile produse acestuia și a vorbit despre situația dramatică în care se află cetățenii rămași prinși în localitatea ocupată de ruși.

Primarul a spus că oamenii nu mai au acces la apă potabilă, conductele fiind distruse pe o distanță de aproximativ 450 de kilometri. Iar stațiile de purificare a apei sunt nefuncționale. Refacerea acestora ar dura ani. Alimentarea cu curent electric și cu gaze a devenit problematică pentru foarte mulți. Cetățenii orașului nu mai au sub nicio formă o viață normală.

Iarna care se apropie va fi foarte grea pentru oamenii din zonă. De aceea, crește nu-

mărul celor care încearcă să plece din Mariupol către Ucraina. Lucru deloc ușor însă. Rușii au creat un așa-numit „centru de filtrare” care lucrează însă extrem de anevoios.

Este foarte scump din punct de vedere financiar și durează mult până ce se acordă permisiunea de a pleca în convoaie spre orașul Zaporoje, controlat de guvernul Ucrainei.

Iar oamenii sunt epuizați și lipsiți de medicamente și de asistență medicală în tot acest timp, unii chiar pierzându-și viața pe drumul care durează și câteva zile. Doar 6% dintre cetățenii orașului au plecat spre Rusia, cei mai mulți fiind însă deportați.

Înainte de invadarea pe scară largă a Ucrainei de către Rusia anul acesta, orașul avea peste 430.000 de locuitori. Se esti-

mează că acum se mai află în oraș aproximativ 100.000 de oameni.

La finalul conferinței de presă, primarul Vadim Boichenko a avut amabilitatea de a oferi câteva declarații în exclusivitate pentru *Newsweek România*.

Newsweek România: Care ar fi cele mai importante date pe care ar trebui să le știm despre Mariupol în privința distrugerilor produse de invadatorii ruși?

Vadim Boichenko: 70% din oraș a fost complet distrus, iar împreună cu clădirile parțial lovite avem aproximativ 90% din oraș grav afectat. 1.356 de clădiri cu apartamente au fost distruse. **Estimările reținute arată că aproximativ 22.000 de cetățeni au fost uciși. Pierderile de vieți omenești și distrugerile produse de ruși în doar câteva luni sunt de două ori mai mari decât cele produse orașului de ocupația nazistă pe parcursul celui de-Al Doilea Război Mondial.** Rușii nu au cruțat nici spitalul de copii și nici spitalul pentru răniți. Au distrus clădiri care erau 100% civile. Acestea sunt câteva exemple ale crimelor de război comise de Federația Rusă în Mariupol. Iar rușii jefuiesc orice pot găsi. De la televizoare, la fântâna din piața centrală, grâne ori materiale de construcții etc.

Pe scurt, trebuie să înțelegem că Rusia minte de fiecare dată. Pentru că partea ucraineană nu a atacat pe nimeni, iar acest lucru se poate demonstra, dar Rusia pretinde că Teatrul și spitalele din Mariupol ar fi fost bombardate de către Ucraina, ceea ce este complet fals. Dar ei propagă aceste minciuni pretutindeni în lume.

Civili suferă foarte mult în această perioadă, pentru că nu au electricitate, apă, mâncare. Suferă de oboseală, de boli și au murit nu numai din cauza artileriei, dar și din cauza condițiilor precare de sănătate și viață. În aceste zile, fiecare are pe cineva rănit sau ucis în război. Spre exemplu, bunica mea a suferit arsuri pe față și pe brațe iar mama mea a fost rănită în Mariupol. Ați văzut și prizonierii din Mariupol uciși de ruși și sunt numeroase alte astfel de situații. ■

Oameni și animale, evacuați din calea lui Putin

■ **ÎNTR-O CONFERINȚĂ DE PRESĂ** ținută la Centrul Media din Kiev, vicepremierul Ucrainei, doamna Irina Vereshchuk (*foto sus*), a anunțat pachetul de măsuri ale guvernului pentru a evacua cât mai mulți cetățeni din zonele de conflict, înainte de sosirea iernii.

Rusia a lovit masiv și deliberat infrastructura de alimentare cu electricitate și căldură a localităților, folosind situația grea creată pentru a încerca să diminueze moralul populației.

Guvernul face apel la cetățeni să accepte să se refugieze din zonele temporar ocupate de ruși sau aflate în proximitatea luptelor. În acest sens, autoritățile oferă mijloacele necesare și acordă inclusiv sprijin financiar celor care pleacă. Evacuarea nu este însă obligatorie pentru cetățeni. Totuși, guvernul a decis să îi transfere spre zone mai liniștite pe copiii aflați în grija statului în instituțiile apropiate de linia frontului. Întrucât nu este deloc ușoară relocarea a sute de mii de oameni în timp scurt, guvernul recomandă cetățenilor să plece din zonele

din est cât mai repede, înainte de venirea vremii friguroase. Oamenii au a se teme nu doar de bombardamentele rusești, dar și de inexistența mijloacelor minime necesare subzistenței pe parcursul iernii grele care se anunță.

Răspunzând unei întrebări din sală privind sprijinul acordat de stat celor care vor să plece împreună cu animalele lor de companie, doamna vicepremier a declarat: „Da, știm că unele persoane nu doresc să plece din locuințele lor pentru că nu știu unde vor fi găzduite animalele lor de companie. Nu își permit financiar anumite costuri, dar au o inimă mare și sunt atașați de animalele lor. Ei au aceste sentimente și emoții umane pentru animalele lor și nu le pot părăsi în teritoriile temporar ocupate sau în alte zone de conflict. **De aceea, am decis să permitem evacuarea oamenilor împreună cu animalele lor de companie. Poate ați văzut că am și postat pe Facebook poze cu o pisică roșcată și cu câini care au venit din zona Donețk. Animalele de companie trăiesc împre-**

ună cu oamenii care dezvoltă sentimente puternice față de ele și care ar suferi dacă acestora li s-ar întâmpla ceva. De aceea, înțeleg de ce pentru unii oameni ar fi dificil să își părăsească animalele.

Dar reprezentanții autorităților militare și civile care gestionează evacuarea cetățenilor știu că trebuie să ajute ca și animalele să fie mutate împreună cu oamenii, pentru a-i salva pe toți din calea inamicului. Pentru a-i salva de la moarte! Aceasta este o obligație sfântă pentru noi! Nu trebuie să arătăm cruzime precum inamicii noștri. Trebuie să facem totul pentru a salva familiile cu animale de companie“.

Irina Vereshchuk a fost cea responsabilă cu acțiunea reușită de extragere a civililor adăpostiți în Azovstal în timpul luptelor din Mariupol. Ca urmare a uciderii de către ruși pe 28 iulie, la Olevnika, a prizonierilor din Mariupol, ea a reiterat apelul către Statele Unite de a pune Rusia pe lista statelor teroriste sau care sponso- rizează terorismul. ■

FOTO: REMUS CERNEA

Psiholog israelian: probabil 25% dintre ucrainenii vor suferi psihic

Newsweek România: Suntem în București și sunt onorat să vă întâlnesc aici. Vă rog să ne spuneți câteva detalii despre munca și cariera dumneavoastră? Care sunt principalele realizări și ce faceți în România?

Sam Vaknin (foto): Sunt profesor de psihologie într-un „outreach program” al unui consorțiu de universități în cadrul CIAPS (Center for International and Advanced Professional Studies) și profesor de psihologie și de finanțe la câteva universități din mai multe țări. Am predat până recent chiar și în Rusia, dar am demisionat din poziția pe care o aveam din cauza invadării Ucrainei. Am fost profesor acolo pentru aproximativ șase ani. Cunosc foarte bine mediul și oamenii din acea țară, am întâlnit și oligarhi, și lideri politici. Însă așa cum îmi plac foarte mulți oameni de acolo, **sunt foarte alarmat de ceea ce se întâmplă în rândul elitei din Rusia care s-au radicalizat. Au devenit și mai naționaliste, au pierdut contactul cu realitatea, au devenit din ce în ce mai religioase, într-un sens rău al termenului, astfel că îngrijorarea mea a crescut.** Iar în ultimii doi ani am predat doar online, pentru că am fost foarte îngrijorat cu privire la ceea ce se întâmplă în Rusia.

Iar în România?

În România am venit să lucrez cu clienți privați. Ofer consiliere în terapie, lucrez cu câțiva clienți și am fost foarte surprins de cererea foarte mare, care mi-a depășit foarte mult așteptările. Astfel că probabil voi vizita mai des România! Sper să stabilesc un contact constant cu această țară. Îmi place foarte mult în România, îmi plac oamenii din România.

Ați menționat Ucraina. Ce opinii aveți despre acest război și ce consecințe vă așteptați să urmeze din perspectiva psihologică?

Un factor foarte important care este însă adesea neglijat în privința analizei asupra acestui război este faptul că rușii îi consideră pe ucrainenii drept frații lor. Chiar așa îi și numesc: frații lor mai mici. De-a lungul secolelor, începând cu Principatul Kievului, ucrainenii au avut o afiliere, dacă nu chiar o afinitate cu Rusia și cu rușii. Sunt foarte multe căsătorii mixte, o mare parte a populației fiind amestecată etnic. Sunt foarte mulți cetățeni care vorbesc limba rusă, dar se identifică drept ucrainenii. Și sunt și cazuri de persoane care vorbesc doar limba ucraineană, dar se identifică de fapt cu Rusia. Nu este totdeauna o delimitare foarte clară între unii și ceilalți.

Este ca o luptă internă între frați. Un frate care îl ucide pe celălalt, precum Cain și Abel din Biblie. Acest cadru general amplifică trauma produsă, în general, de războaie. Este ca într-un conflict familial care duce la vărsare de sânge. Astfel că trauma, în acest caz, este mult mai mare, pentru că brutalitatea și barbaria acestui război au fost neașteptate. Cred că destui oameni au anticipat, cu puțin timp înainte de invazie, că ar putea fi atacuri asupra infrastructurii sau forțelor aeriene, spre exemplu. Dar, pentru că luau în calcul îndelungata istorie comună, foarte puțini ar fi crezut că rușii vor pune la pământ orașe, că vor ucide civili în mod deliberat, că vor ataca centre comerciale, școli și spitale. Chiar și cei care se consideră adversari ai Rusiei și care o privesc ca pe o forță malefică nu s-ar fi gândit că Rusia îi va ataca pe ucrainenii

pentru că sunt ucrainenii. Acesta a fost un șoc masiv din punctul meu de vedere. Iar această situație creează un cadru în care evoluează trauma generată de acest război.

Avem două tipuri de traume: PTSD, adică Post Traumatic Stress Disorder (Tulburare de Stres Posttraumatic) și avem ceea ce numim Complex Trauma (Trauma Complexă) sau CPTSD. PTSD este o reacție la un eveniment. Vezi pe cineva care este ucis, tu însuși ești rănit, copilul tău moare într-un atac cu bombă asupra școlii... Ești martorul unui eveniment sau ești implicat într-un eveniment sau ești o victimă a unui eveniment care creează PTSD. Acest tip de traumă nu îi afectează pe toți, dar aproximativ 10-20% din oamenii care trăiesc astfel de situații sunt afectați de PTSD. Dar acest procentaj este totuși unul uriaș. Dacă 1.000 de oameni văd o bombă explodând aproape de ei, aproximativ 200 dintre ei vor dezvolta PTSD. De aceea putem spune că vom avea în Ucraina cel puțin 3 milioane de oameni cu PTSD. Trauma Complexă este chiar și mai răspândită decât PTSD. Trauma Complexă este atunci când ești expus în mod repetat unei serii de traume mai mici. De exemplu, trebuie să îți părăsești casa sau îți vezi câinele murind sau ți-ai văzut școala distrusă sau înduri foamea și setea ca refugiat pe drumul către, să spunem, Germania. Toate aceste lucruri sunt traume mai mici. Dar, când se acumulează, avem un fenomen pe care îl numim Trauma Complexă (CPTSD), care a fost identificat pentru prima dată în 1992, astfel că înțelegerea noastră asupra acestui fenomen nu este deocamdată completă.

FOTO: REMUS CERNEA

Trauma complexă este mult mai des întâlnită decât PTSD. Este foarte probabil că aproximativ 25% din populația Ucrainei va suferi efecte posttraumatice. Consecințele posttraumatice sunt definite în cea de a Cincea Ediție a Catalogului de Diagnostic și Statistici. Iar trauma este o suferință sistemică. Totul este afectat: abilitatea ta de a gândi, de a verbaliza ceea ce gândești, de a avea încredere în alții, de a te aprecia pe tine însuși, de a avea încredere într-un viitor mai bun, de a dormi... Totul este afectat! **Trauma este un eveniment sistemic care lovește în toate aspectele modului în care funcționezi. Devii mai puțin empatic, mai puțin capabil de a menține relații. Ai mai multe gânduri intruzive. Ai flashback-uri. Un flashback nu este doar o amintire, ci este atunci când confunzi realitatea și te întorci mental în momentul evenimentului traumatic. Nu înseamnă doar că îți amintești evenimentul traumatic**

ci, de fapt, brusc, îl re trăiești. De asemenea, coșmarurile sunt întâlnite. Acestea sunt efecte care durează cel puțin o lună însă, în realitate, cele mai multe PTSD durează ani de zile, iar cele sistemice complexe durează o viață întreagă. Astfel că discutăm despre un sfert dintr-o țară foarte mare care trăiește deja de o perioadă lungă într-o stare de traumă. Acești oameni vor avea dificultăți în a funcționa, atât în ceea ce îi privește pe ei înșiși, cât și în a relaționa cu ceilalți. Iar asta va complica posibilitatea de vindecare după război. Vedem o serie de erori și neînțelegeri atunci când vorbim despre PTSD.

Prima este că fie suferi de PTSD, fie de CPTSD. Fie ai o reacție acută de stres fie o reacție prelungită cronică. O astfel de abordare este eronată. Realitatea este că le poți avea pe ambele! Iar mulți oameni le vor avea pe ambele.

Al doilea lucru este convingerea că

reacția traumatică este imediată: vezi o bombă care cade lângă tine și ești traumatizat imediat. Asta nu este adevărat! O reacție traumatică se poate dezvolta chiar și la luni de zile după eveniment. Iar acest lucru este cu adevărat preocupant pentru că asta înseamnă că după ce războiul se va termina, iar el se va termina până la urmă, ne vom uita la oameni care vor părea perfect normali și asta ne va face să nu le acordăm asistență psihologică pentru că ei nu prezintă niciun fel de simptome, niciun fel de semne. Dar, deodată, câteva luni mai târziu, ei vor fi afectați de aceste traume, se vor dezintegra interior și poate chiar îi vor afecta pe cei din jurul lor. Este ca o otrăvă insidioasă care acționează lent și care poate erupe luni de zile mai târziu.

O a treia eroare este că unii consideră că trauma este universală. Așa cum am spus: dacă 1.000 de oameni sunt expuși la un eveniment traumatic, toți cei 1.000 vor fi afectați și vor avea un fel de traumă. Dar acest lucru nu este adevărat, din fericire. Din acest grup de 1.000, unii vor fi traumatizați, unii vor avea PTSD, alții vor avea efecte traumatice mai mici, dar este și un grup numeros de oameni care nu va fi afectat. Aceștia sunt liderii rezilienți. **Ceea ce trebuie să facem este să îi folosim pe acești oameni rezistenți care nu sunt afectați de traume pentru a-i susține și sprijini în procesul de recuperare și vindecare pe cei care sunt afectați.** Iar ceea ce am spus este un lucru total neortodox. Este o abordare diferită de vindecare a traumei. În loc de a-i trimite pe oamenii care au suferit traume către un medic, către un clinician, către un terapeut sau un psiholog, mai degrabă îi trimitem pe oamenii cu traume către alți oameni care au fost martorii aceluiași eveniment, care au avut aceleași experiențe, dar care nu au fost afectați de traumă.

Noi considerăm că o astfel de abordare este mult mai eficientă și mult mai

ușor de realizat în Ucraina. Pentru că haideți să ne întrebăm: câți psihologi și psihoterapeuți sunt în Ucraina? Este o limită a numărului acestora, astfel că ar trebui să îi folosim pe cei care au trecut prin aceleași experiențe pentru a-i ajuta pe ceilalți. Iar acest lucru mă aduce la ultimul punct și care se referă la faptul că este o eroare să considerăm drept un eveniment al unui singur individ. Trauma este un eveniment colectiv, este un eveniment al unei comunități. **Când satul tău se dezintegrează, nu îți pierzi numai căminul sau școala sau câinele sau părinții. În realitate, pierzi și întreaga comunitate în care erai integrat, întreaga relaționare, conexiunile sociale, îți pierzi și locul într-o ierarhie din acea societate, pentru că toți ne poziționăm cumva în raport cu ceilalți.**

Se pierd punctele de reper. Dispare întregul context. Oamenii sunt extrași din acel context social și se simt în derivă. Simt că plutesc, nu mai au nimic stabil. Într-o astfel de criză masivă precum aceasta, este important să lucrăm cu comunități, nu doar cu indivizi. Acest lucru e legat cu ceea ce am spus mai devreme: trebuie să lucrăm cu oamenii care au trecut prin același experiențe, s-au dovedit rezistenți și aparțin aceleiași comunități. Trebuie să reconstruim comunitățile. Dacă reușim asta, nivelul traumatic va scădea.

Ghidul Organizației Mondiale a Sănătății, care a fost elaborat după războaiele din Sudanul de Sud, din Rwanda, din Kosovo etc, domină astăzi modul de abordare al traumelor. Prima Doamnă a Ucrainei a anunțat deja că țara sa va utiliza acest ghid în tratarea traumelor. Dar trebuie să extindem acest ghid incluzând abordarea privind comunitățile. Dacă încerci să vindec doar traumele unui individ, dar nu oferi acelui individ un nou context reconstruit, individul va recidiva în traumă. Chiar dacă va avea o perioadă de remisie, el va recădea în traumă,

aceasta este provocarea pe care o are de înfruntat Ucraina. Desigur, este și o chestiune de alocare a bugetelor și a resurselor.

Ce pot face experții precum dumneavoastră și alții într-o criză atât de mare precum cea din Ucraina?

Eu m-am oferit să ajut, desigur, fără a fi plătit, oricât va fi nevoie. M-am oferit să îi pregătesc pe practicienii locali din Ucraina în privința sănătății mintale pentru a-i trata pe oameni. Dar acest lucru este mai puțin decât o picătură în două oceane.

Trebuie să stabilim un echivalent al unui corp al păcii format din experți în privința sănătății mintale din întreaga lume. Experții israelieni în sănătate mintală sunt foarte buni în privința traumelor, unii experți americani, de asemenea. Plus alții din Asia, din Africa, unde astfel de dezastră sunt des întâlnite. Trebuie să mobilizăm toate aceste mii sau zeci de mii de practicieni și de experți în sănătate mintală.

Și ar trebui să lucreze prin rotație în Ucraina. Spre exemplu, pentru o lună sau pentru un an sau o săptămână, oricât ar putea.

Atunci când a fost Războiul civil din Spania, a existat o Legiune Internațională. Avem nevoie de așa ceva, dar formată din experți în domeniul sănătății mintale. Problema cu Ucraina este că distrugerile infrastructurii vor absorbi resursele țării, care sunt foarte limitate. Chiar dacă vor fi mobilizați 10.000 de experți în sănătate mintală, unde îi aduci, cum îi transporti, unde pot lucra etc.? Așa că trebuie să regândim felul în care administrăm terapia mintală în cazurile de traumă. În primul rând, trebuie să mergem la fața locului, trebuie să avem unități mobile care să călătorească cu microbuze. Câte 3-4 psihiatri care să călătorească în toate satele dintr-o anumită zonă. În al doilea rând, trebuie să lucrăm cu Ministrul de Interne pen-

tru a recrea listele cu locuitorii din acele comunități. Trebuie văzute listele cu toți cetățenii care au locuit într-o zonă înainte de război pentru a fi localizați și trebuie să îi aducem împreună.

Desigur, nu trebuie să îi aducem împreună fizic. Din fericire, avem internet. Putem crea comunități digitale dacă, să zicem, 20 de ucraineni sunt în Germania, 40 în Polonia, 30 în România și așa mai departe, toți locuitorii ai aceleiași localități. Trebuie să îi aducem împreună într-o rețea globală, într-un sat virtual.

Ei trebuie cumva să interacționeze unul cu celălalt.

Da, aceasta este ideea. De a recrea satele online.

FOTO: REMUS CERNEA

Iar oamenii să își împărtășească gândurile, emoțiile...

Exact. Unii vor fi traumatizați din cauza războiului, alții nu. Iar cei care nu sunt traumatizați îi vor susține pe cei traumatizați cu medierea practicienilor în sănătate mintală, care vor fi moderatorii sau supervizorii ai întregului proces. Printr-un astfel de mod de lucru, fiecare expert în sănătate mintală ar putea lucra cu 5.000 de oameni sau 10.000 de oameni. Ar putea avea și multe ajutoare care să fie membri ai acestor comunități digitale. Trebuie să folosim tehnologia. Refacerea infrastructurii în Ucraina, dacă luăm în calcul, spre exemplu, refacerea infrastructurii Germaniei după război, pentru că este un nivel de distrugere comparabil, ei

bine, reconstrucția va dura aproximativ 15 ani. Dar nu putem aștepta 15 ani. De exemplu, rata sinuciderilor printre oamenii care experimentează PTSD este de 11%. **Dacă vorbim de cel puțin 3 milioane de oameni cu PTSD în Ucraina și nu ne grăbim, aproape jumătate de milion dintre ei se vor sinucide. Este o urgență! Este o urgență de sănătate publică!** Este exact ca într-o epidemie de holeră, sau ca o boală infecțioasă care se răspândește. Nu poți spune că este o infecție pe care o vom trata peste cinci ani. PTSD este o urgență!

O astfel de traumă este mai intensă în cazul copiilor?

Este o întrebare foarte bună, dar cu un răspuns surprinzător. Copiii sunt mai rezilienți decât adulții. Dar trauma copiilor distorsionează dezvoltarea lor. Deși ei nu reacționează la fel de rău ca adulții, spre exemplu rata de sinucideri la copii, iar când spui copii nu mă refer la adolescenți.

Adolescenții reacționează ca adulții. Sunt același grup. Când spunem copii, de regulă ne referim la copii sub 6 ani. Iar la copiii de aceste vârste, spre exemplu rata de sinucidere este apropiată de zero. Ei nu reacționează la fel de rău ca adulții. Dar este un impact masiv și sever asupra dezvoltării lor ulterioare de-a lungul vieții. Devin problematici ca adulți. De fapt, noi urmărim tulburările de personalitate, narcisiste ori borderline. Și descoperim că acestea sunt legate de traume. Iar astfel de traume pot conduce la tulburări de personalitate, dar și la alte tulburări. Spre exemplu, tulburările de anxietate, care sunt pentru toată viața. Acestea cer medicație, consiliere, o urmărire îndelungată. Iar mulți dintre acești copii pot dezvolta comportamente antisociale. Poți anticipa o explozie a ratei criminalității. Cu siguranță. Asta e o reacție universală. Care, în esență, este o reacție post traumatică.

Mulți copii, probabil milioane, au părăsit Ucraina.

Este o traumă! Este o traumă în sine. Refugiații sunt considerați cu precădere un grup afectat de traumă. În migrațiile și dislocările forțate și bruște de populație este vorba de un eveniment traumatic. Dar chiar și în cele liber decise e o oarecare traumă.

Pentru mulți dintre ei nu există alte opțiuni.

Desigur!

Astfel că ei au fost forțați să plece, pentru că altfel ar fi avut de înfruntat bombe și moarte zi de zi.

Așa este. Dar plecarea este o traumă. Elementele traumei sunt necesitatea apărută brusc de a pleca, pentru că nu te poți pregăti pentru o astfel de situație. Dacă te pregătești pentru traumă, nivelul ei este mult mai scăzut. Nu contează cât de rău este evenimentul, dacă ai timp să te pregătești, trauma este la un nivel mult mai scăzut. De exemplu, vedem diferite comportamente ale traumei în cazul celor care suferă de cancer. Dacă boala evoluează lent, și ești avertizat că vei putea muri în 5 sau 10 ani, nivelul de traumă este mult mai scăzut decât dacă suferi de un cancer care evoluează rapid și care te ucide în 6 luni. Inabilitatea de a te pregăti și faptul că este un eveniment brusc precum dislocarea populației este foarte traumatic.

Sam Vaknin este profesor în cadrul CIAPS (Center for International and Advanced Professional Studies) și autor al peste 30 de cărți. A obținut premii precum Israel's Council of Culture and Art Prize for Maiden Prose (1997), The Rotary Club Award for Social Studies (1976), și Bilateral Relations Studies Award of the American Embassy in Israel (1978). ■

A eliberat Bucea. A pierdut 40 camarazi

JAMES VASQUEZ ESTE PROBABIL cel mai cunoscut soldat american care a luptat în Ucraina (foto dreapta). A participat la eliberarea localității Bucea și are 400.000 de urmăritori pe Twitter. Interviu a fost realizat în Kiev, în cursul lunii august.

Newsweek România: De ce ați venit aici, când ați ajuns și pentru cât timp veți mai sta în Ucraina?

James Vasquez: Am venit aici inițial pe 14 martie și am luptat la Bucea, iar, după ce i-am împins înapoi pe ruși, am luptat în regiunea Donețk. Apoi, timp de aproximativ două luni și jumătate, am fost acasă, în Statele Unite, dar am revenit în urmă cu câteva săptămâni în Ucraina și intenționez să stau aici pe durata acestui război. Iar legat de ce sunt aici, voi oferi mai multe motive. Unul dintre ele este că familia mea a fost măcelărită de către ruși în cel de-Al Doilea Război Mondial, în 1941. Bunica mea a fost singura supraviețuitoare. Un alt motiv este că sunt veteran de război și am rezerve financiare pentru câteva luni în avans. Am venit în ideea că voi sprijini Ucraina timp de câteva luni, dar, după ce am ajuns aici și m-am îndrăgostit de această țară și de oamenii ei, am decis să mă întorc în Ucraina și să stau pe întreaga durată a războiului.

Am văzut pe contul de Twitter mesajele legate de camarazii dumneavoastră care au murit. Și ați menționat că sunt aproximativ 40. Da, am pierdut foarte mulți oameni. Aceștia sunt bărbați cu care am relaționat foarte bine. Sunt foarte mulți oameni care mor zilnic aici. Și se întâmplă să fie

vorba și despre oameni pe care i-am cunoscut și cu care am luptat alături. Însă numărul lor este foarte mic față de numărul soldaților care își sacrifică viața în fiecare zi pentru Ucraina. Iar acest lucru nu este deloc ușor de suportat. Asta este întotdeauna partea foarte grea a războiului. Dar este război și asta se întâmplă în războaie. Niciodată nu va fi ușor să treci peste astfel de situații.

Erau camarazi ucrainieni, erau americani, erau din alte țări?

Cei mai mulți dintre ei erau ucrainieni. Am avut relații strânse cu foarte mulți luptători ucrainieni. Uneori am văzut confuzii privind trupele alături de care lupt. Pentru că, atunci când este vorba de luptători străini, mulți au impresia că am intrat în Legiunea Internațională. Dar eu nu sunt implicat alături de Legiunea Internațională, astfel că am luptat mai ales alături de soldați ucrainieni.

Acești camarazi pe care i-am pierdut sunt în marea lor majoritate ucrainieni, cu excepția câtorva soldați din unitatea mea care erau din Marea Britanie, Polonia și din Letonia.

Ce părere aveți despre sensul acestui război? Ucrainenii au reușit să îi oprească pe ruși deși foarte mulți credeau la început că în doar câteva zile sau într-o săptămână rușii vor cuceri Ucraina.

Da, toți cei care credeau că știu totul despre Ucraina se gândeau că Rusia o va ocupa în trei zile. Și când spun asta chiar mă refer la toată lumea. Nu era nimeni care să spună altceva. Iar în mod evident ucrainenii le-au arătat că nu vor renunța

la țara lor pentru nimic în lume. Am întâlnit ucraineni și la New York și am înțeles spiritul lor. Nu vor renunța la țara lor nici acum și nici în viitor. Vor lupta până când vor învinge. Iar acest lucru este un fapt pe care îl văd aici în fiecare zi.

Ce credeți despre această „paradă a tancurilor rusești”? Acestea sunt singurele tancuri rusești care au ajuns în Kiev.

Cred că este un lucru foarte simpatic și specific ucrainean. În loc să se ascundă și să arate lașitate, ucrainenii ne spun: ia priviți, asta este ceea ce am făcut și ceea ce facem! Și au amplasat aceste tancuri aici. Ucrainenii sunt uimitori! Ce aș putea să spun mai multe?

Care este mesajul dumneavoastră pentru cei care ar dori sau se gândesc că ar putea să se implice într-un fel pentru Ucraina? Pentru a dona, pentru a se implica în calitate de voluntari...

Am văzut mulți oameni aici care fac muncă pe linia frontului și mă refer la civili, la persoane care se implică în eforturi umanitare, care ne-au adus mâncare și echipamente riscându-și chiar viața pentru a ajunge pe linia frontului în fiecare zi. Vă dau și un exemplu al unui fost Locotenent-colonel de la trupele de pușcași marini ai Statelor Unite care a inițiat o fundație, <http://ripleysheroes.org/>, cu ajutorul căreia am reușit să atragem foarte multe fonduri cu care am achiziționat toate tipurile de echipamente necesare pe front. Și de aceea sunt acum în Kiev și merg dintr-o parte în alta pentru a aduce luptătorilor echipamentele de care au

FOTO: TWITTER JAMES VASQUEZ

nevoie pentru a lupta eficient. Acest lucru este esențial, iar în fiecare zi lucrurile se îmbunătățesc, dar acești soldați încă au lipsuri uimitoare în ceea ce privește echipamentul și pregătirea pentru a putea lupta cât mai bine. De aceea, este important să le aducem în mod continuu ceea ce au nevoie.

Ați luptat în Irak. Prin ce diferă acest război din Ucraina de cel din Irak?

Acum este ca și cum ai lupta în Al Doilea Război Mondial, dar la început era ca și cum ai fi luptat în Primul Război Mondial. Când am ajuns prima dată aici era o luptă urbană în diverse localități, iar acum s-a schimbat într-un fel de război de tranșee care este o luptă extrem de dură pentru că trebuie să suporti mult mai multe lovituri asupra ta fără să poți riposta. Iar oricare dintre aceste obuze poate purta

numele tău pe el! Tacticile au devenit tot mai sofisticate de ambele părți în ce privește lupta din teren, ceea ce face ca lupta să devină din ce în ce mai periculoasă. Lucrurile s-au schimbat substanțial de când am venit aici pentru prima dată.

Din câte înțeleg, acesta este un război mult mai dur decât alte războaie pe care le-ați trăit.

Acesta este un război mai dur decât tot ceea ce au trăit toți ce implicați în ultimii 50 de ani! Este o luptă continuă, este un risc continuu! Nu am văzut așa ceva probabil de la Al Doilea Război Mondial și nu mă aștept ca acest lucru să se schimbe prea curând.

Care este mesajul dumneavoastră pentru ucraineni, întrucât Ziua Independenței acestei țări a fost pe 24 august.

Nu este nevoie să le transmit eu un mesaj. Ucrainenii dovedesc multă mândrie. Și sunt prea buni față de mine pentru a le da eu un mesaj. Acești oameni știu ceea ce au de făcut și știu ceea ce fac. Sunt oameni mândri și fiecare dintre ei s-a implicat într-un fel sau altul. Uitați-vă în jurul nostru. Oamenii se plimbă pe aici ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat! Ca și cum nu ar fi într-o perioadă de război pentru că au acea rezistență! Așa că nu este nevoie de un mesaj din partea mea. Ei au deja mesajul. Ei sunt o inspirație pentru mine, nu este nevoie să îi inspir eu.

Ce credeți despre președintele Zelenski?

Cred că este un superstar. Nu știu cât de bine a fost primit înainte de izbucnirea acestui război. Dar toată lumea îl iubește acum. Cu siguranță îl voi întâlni într-o zi într-un fel sau altul și voi transmite admirația mea! Acest tip pur și simplu a făcut pasul înainte necesar și a luat taurul de coarne încă din prima zi a războiului. Cum să nu îl iubești pe un astfel de om?

Ce v-a inspirat mai mult aici? Poate un eveniment în timpul războiului, ceva ce v-a mișcat foarte mult...

Oamenii alături de care am luptat. Oamenii cu care am creat o legătură foarte puternică. Am făcut asta timp de două luni, iar apoi am plecat în Statele Unite pentru trei luni, dar acum am revenit aici. Mi-am vândut casa, mi-am vândut barca, mi-am vândut motocicletele și toate celelalte „jucării”. Am avut o viață foarte frumoasă în America. Dar valorile materiale nu mai contează pentru mine de când i-am întâlnit pe acești oameni extraordinari și de când am luptat alături de acești oameni și am văzut cât de rezistenți sunt. Aici nu avem acel mod american de a diviza societatea. Aici toți oamenii sunt toți pentru unul și unul pentru toți, iar acesta este un lucru atât de frumos și te face să te gândești că merită să lupți pentru el. **N**

„Sora” președintelui ucrainean: Zelenski are talentul de a improviza

NEWSWEEK ROMÂNIA ARE onoarea și bucuria de a vă oferi un interviu, în premieră pentru țara noastră, cu actrița Ekaterina Kirsten care a interpretat magistral unul dintre personajele centrale ale serialului „Servant of the People (Sluha narodu)“ (Slujitorul poporului): sora președintelui!

Newsweek România: Cum a fost pentru dumneavoastră experiența de a juca în serialul „Servant of the People“?

Ekaterina Kirsten: A fost în primul rând legată de personajul pe care l-am interpretat pentru că actorul de fiecare dată interpretează un rol iar eu am avut un rol cu totul special. Când cineva mă recunoaște pe stradă, primul lucru pe care trebuie să i-l spun este că: „personajul acela nu sunt eu în viața reală. Sunt un om cu totul diferit de personajul pe care l-am interpretat în serial, așa că te rog să nu crezi că sunt atât de ne bună precum ai văzut personajul din serial!“ Dar am o energie extraordinară și am mai lucrat cu regizorul acestui serial (Aleksey Kiryushchenko) înainte așa că el mă cunoaște bine. De aceea m-a invitat direct pentru a interpreta acest rol.

Am început să lucrăm în apartamentul în care s-au filmat scenele legate de familie. Am petrecut clipe minunate pentru că întregul proces de filmare a scenelor a fost extraordinar. A fost foarte amuzant pentru că au fost foarte multe glume în timpul filmărilor. Foarte multe lucruri se întâmplau pe parcursul zilei de filmare și de fiecare dată adăugam idei noi în textul scenariului. Am jucat acest rol de rudă a Președintelui care în permanență vroia să

fie ea însăși pe prima poziție și să ia tot ceea ce poate pentru sine. Aceasta era scopul meu cel mai important în acest rol: să fiu personajul care ia tot ce poate pentru sine însuși.

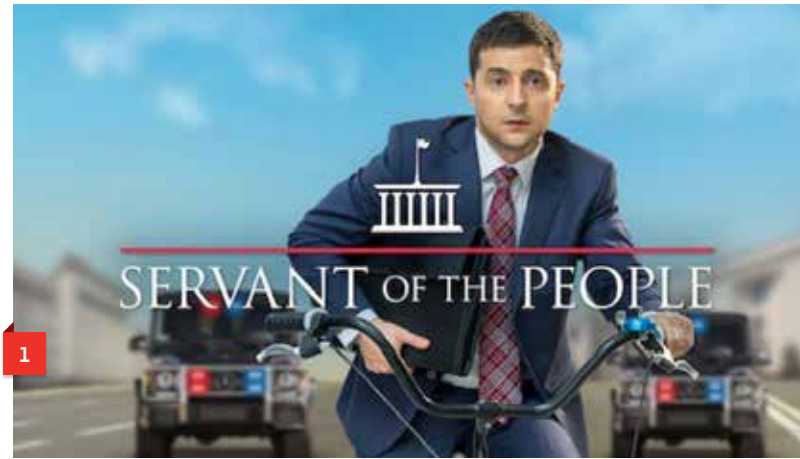
Aveam o energie foarte mare și eu și Zelenski. El este foarte activ, mintea îi lucrează foarte rapid și are acest talent de improviza foarte des. Și eu am aceeași tendință astfel că atunci când filmam, în fiecare dublă adăugăm noi cuvinte și idei. Dacă un personaj spunea ceva nou, celălalt prelua ideea și continua să îi răspundă și să dezvolte ideea. După aproximativ 5 duble regizorul a venit la noi și ne-a spus că nu putem să spunem într-o dublă ceva și într-o altă dublă altceva. Că trebuie să repetăm aceleași cuvinte și același fraze de fiecare dată când tragem câte o nouă dublă pentru că altfel nu putem tăia la montaj acea scenă. Că e fantastic faptul că creăm multe idei noi, dar că nu putem apoi să punem toate aceste idei într-o singură scenă.

A fost foarte amuzant și mi-a plăcut foarte mult să lucrez cu Zelenski. Era o conexiune foarte bună pe care o realizăm între noi. Era multă improvizație, nu era ca un job, ci ca o joacă. De multe ori ne opream și râdeam și era foarte dificil să te abții. Iar când îi vedeai ochii și începea să râdă, nu se mai putea opri. Trebuia să așteptăm până se oprea din râs pentru că era foarte expansiv. De exemplu, în bucătărie era un zid în spatele frigiderului iar acolo regizorul a amplasat o cameră video. Atunci când deschideai frigiderul și priveai înăuntru chipul îți era filmat. De multe ori regizorul venea în apropierea camerei iar când Zelenski deschidea frigiderul, atunci regizorul, din partea

cealaltă a peretelui, făcea un gest brusc încercând să îl sperie! Iar pentru moment asta făcea imposibil ca filmarea să continue pentru că Zelenski râdea și râdea și cu toții ne amuzam.

Am avut o echipă foarte bună împreună cu Zelenski și grupul Kvartal 95. Acel grup de lucru era cel mai important. Ei sunt o echipă, au o relație foarte bună de prietenie și creează toate aceste lucruri împreună. Așa îl privesc acum și pe președintele Zelenski. Munca lui este în cea mare parte făcută de către o echipă. El nu este singur, acesta este lucrul cel mai important că el continuă să lucreze într-o echipă cu profesioniști, cu oameni foarte activi. E foarte important acest lucru. Să nu lucrezi singur, ci în echipă. Pui probleme în mijlocul mesei și fiecare începe să contribuie. Vezi că un singur creier este bun, dar mai multe creiere inteligente împreună sunt și mai bune.

Atunci când cineva te recunoaște pe stradă te simți ca și cum ai fi regele lumii. Oamenii spun „Uau“ și se uită la tine ca și cum ai fi un zeu! Dar, mai târziu, dacă te cunosc mai bine, înțeleg că a fi actor este un lucru foarte greu și că de multe ori trebuie să petreci foarte mult timp pe scenă. Iar asta putem spune și despre poziția de președinte al țării. Pentru că unii pot gândi că președintele este cineva lângă care dacă vei fi, atunci te vei îmbogăți, vei fi fericit pentru că îți poate oferi toate oportunitățile. Dar, în realitate, în poziția de președinte este cineva care trebuie să ia decizii nenumărate și care interacționează cu foarte mulți oameni în același timp, în fiecare zi. Înțeleg cât de greu poate fi să acționezi dintr-o astfel de postură de președinte. Nu este un fotoliu de aur. Cred că sora președintelui din film a fost conturată ca personaj așa cum poate mulți încă gândesc despre poziția de președinte. Dar acum când mă gândesc la președintele Zelenski cel real, realizez în ce situații extrem de grele este pus. Iar când cineva îl întreabă pe președinte „Ce faci acolo?“, i-aș răspunde că ar trebui să realizeze cât de dificil este să ia decizii, să

1

2

FOTO 2, 3, 4: MAYA MAKSIMOV

3

4

spună „da“ sau „nu“ la fiecare întrebare. Întreaga lume este implicată acum în ceea ce se întâmplă Ucraina așa că doar gândiți-vă la asta înainte de a spune orice.

Cum ați reacționat atunci când Volodymyr Zelenski a fost ales președintele Ucrainei, nu film, ci în viața reală?

1. dffisfisdO dici to quiati aut maximporestem. Itatus nia volo blaci voluptatibus, coreri omniquibus culpa nonetur ionsequam il eata que voleDae que ea vit aut eaquide ruptius etum facientis n

Îl cunoșteam pe Zelenski chiar înainte de a lucra cu el la serial. Am văzut cine este. Este un om foarte optimist, foarte activ, foarte energic, foarte pozitiv, mintea lui este foarte deschisă. Este inteligent și lucrează ca un copil în sensul de a fi foarte deschis la întreaga lume din jur. Dar în același timp dă dovadă de profesionalism, are o vastă experiență în numeroase lucruri diferite. Este un actor foarte bun, dar și un vorbitor excelent. Improviza foarte mult și eram emoționată atunci când vorbeam și vedeam acest proces creativ.

Ceea ce făcea era foarte onest și foarte autentic.

Chiar și la discursul de inaugurare al președinției lui am fost mișcată. Înțeleg că este actor, dar tot am fost impresionată. Toate aceste poziții pe care le-a avut de a fi actor, autor de scenarii, vorbitor foarte bun, producător, om de afaceri, sportiv, tată și soț. În toate aceste poziții Zelenski a fost un om de succes.

Pentru mine este un exemplu de profesionalism și de persoană foarte talentată. Iar când deodată această persoană ajunge într-o poziție de conducere la nivelul statului ce aș putea să spun? Nu știu mare lucru despre politică, nu știu cum merge politica la acest nivel ori în culisele ei, nu am fost niciodată acolo.

Așa că nu pot să spun nimic din perspectivă politică. Dar știu că este un om bun. De ce să nu avem un astfel de om președinte? Pentru mine cel mai îngrozitor lucru este să văd o persoană foarte în vârstă cu o gândire mediocră care este în sistem de foarte mult timp și care vine în poziții înalte de putere. Știți la ce (fel de politicieni) mă refer.

În profesia mea când vine cineva nou și este un sânge proaspăt, o nouă energie, un nou stil, e ca și cum se dezvoltă noi neuroni în creierul nostru! Acum sunt în Suedia unde am întâlnit foarte mulți oameni și ei sunt foarte surprinși că avem un președinte atât de bun. Toți au gânduri foarte pozitive despre Zelenski. ■